

Espurna n°133

Juny 2020

**Butlletí informatiu
de Prevenció
d'Incendis
Forestals**

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Per

Unitat Tècnica UT-902

Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

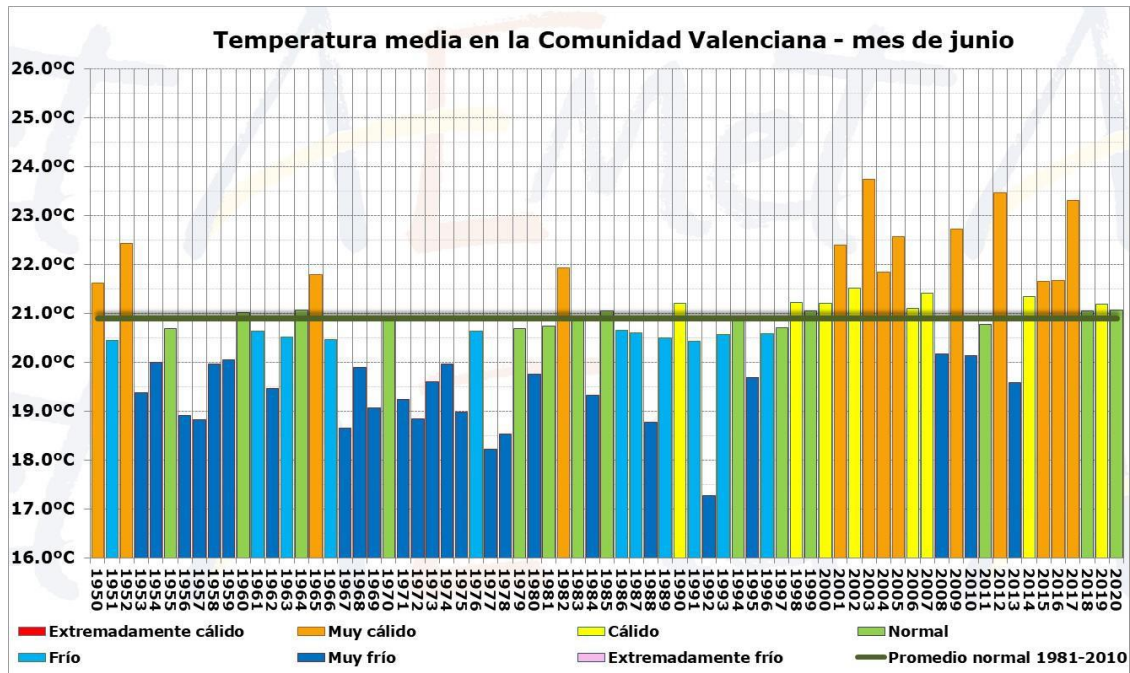
ÍNDIX

Claus del mes.....	2
Dades Estadístiques.....	7
Valors Acumulats	7
Comparació amb els valors mitjans.....	8
Evolució mensual: nombre.....	9
Evolució mensual: superfície afectada.....	11
Anàlisi de les causes	13
Relació completa d'incendis en el període	14
Incendis	15
Comportament general dels incendis al juny.....	15
Notícies i Divulgació.....	16
El germen del servei de vigilància preventiva	16

Foto portada: Seguiment de recolectores per V-520 a la Vall d'Ayora. Font: Servei de Vigilància Preventiva.

CLAUS DEL MES¹

El mes de **juny de 2020** ha sigut **humit** i tèrmicament **normal** en la Comunitat Valenciana. La temperatura mitjana, 21.1 °C, és **0.2 °C superior** que la de la climatologia de referència (20.9 °C), i la precipitació acumulada ha sigut 30.3 l/m², que és un **20% superior** que la de la mitjana climàtica del període 1981-2010 (25.2 l/m²).

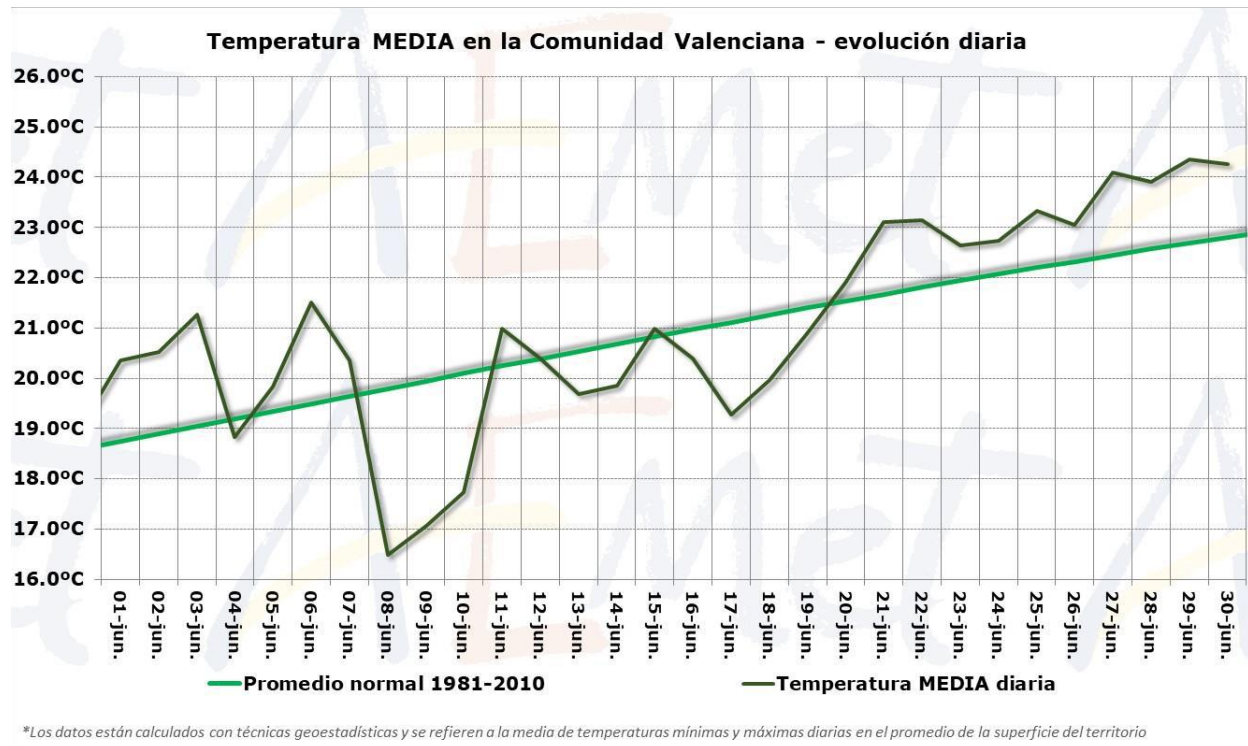
Figura 1. Temperatura mitjana dels mesos de juny a la Comunitat Valenciana, en contrast amb la mitjana de la sèrie.

El mes de juny de 2020 ha sigut el vint-i-tresé més càlid des de 1950. Juny és el mes en què el més s'ha notat l'ascens tèrmic en les últimes dècades. Com es pot veure en la gràfica superior, gran part dels mesos de juny càlids s'han registrat a partir de 1998 i dels 10 més càlids, 7 són del segle XXI.

Juny va començar i va acabar amb temperatures superiors a la mitjana, però en el centre del mes, entre els dies 8 i 19, l'ambient va ser fresc, sobretot el dia 8, el més fred del mes. No va haver-hi una gran onada de calor al juny 2020, com sí que ho va fer l'any passat en els dies finals del mes, o com va ocórrer en 2017, en 2015 o sobretot en 2012 i 2003. Les temperatures més altes es van registrar els dies 3 (Sumacàrcer, 37.0 °C, Xàtiva, 36.8 i 29 (Ademuz, 37.5 °C, Pego i Utiel, 36.5 °C).

¹ La informació sobre meteorologia, excepte indicació expressa, prové d'AEMET

No hi ha hagut gran diferència entre les temperatures mínimes i màximes, les mínimes van ser 0.1 °C superiors a la mitjana normal, i les màximes 0.3.

Figura 2. Evolució diària de la temperatura durant el mes de juny a la Comunitat Valenciana.

La precipitació acumulada ha sigut 30.3 l/m², que és un **20% superior** que la de la mitjana climàtica del període 1981-2010 (25.2 l/m²) i, globalment, qualifiquen al mes com a **humit**. Per províncies, el mes ha tingut un superàvit pròxim al 40% a Alacant i Castelló i dèficit del 25% a València. En qualsevol cas, en la climatologia de la Comunitat Valenciana, els mesos d'estiu són els més secs, i tant els dèficits com els superàvits de precipitació que es pugen registrar en aquesta estació tenen poc pes en el balanç anual.

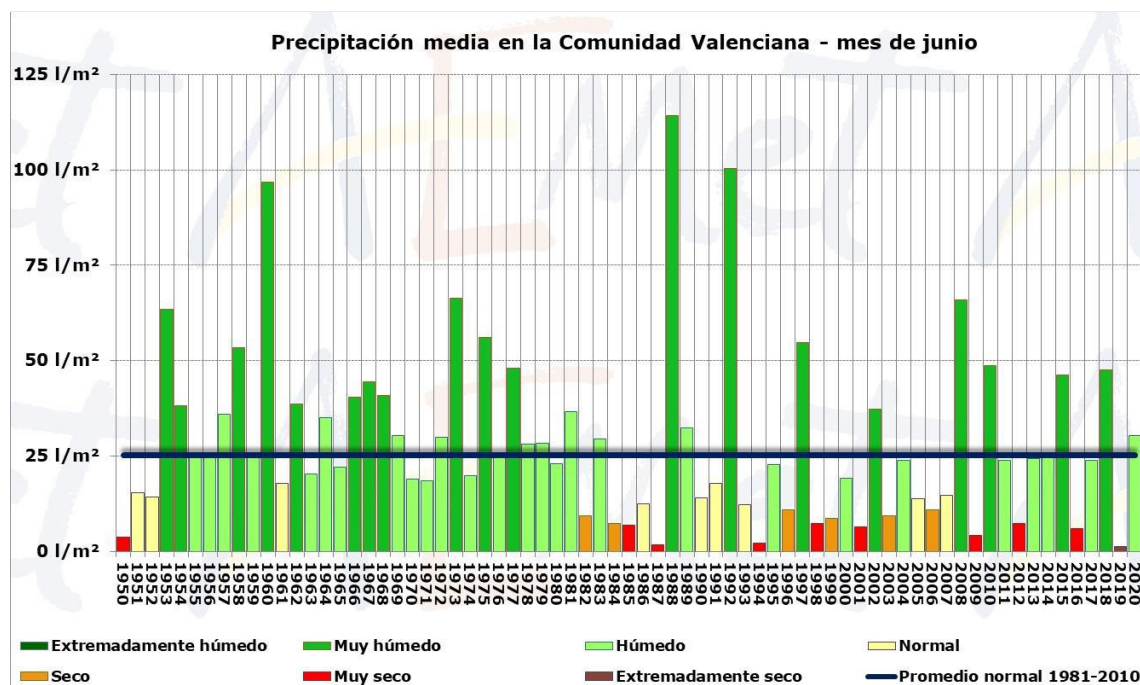

Figura 3. Precipitació mitjana a la Comunitat Valenciana per al mes de juny.

Les precipitacions es van acumular en dos períodes al voltant dels dies 8 i 17 i en forma de tempesta, a vegades amb calamarsa.

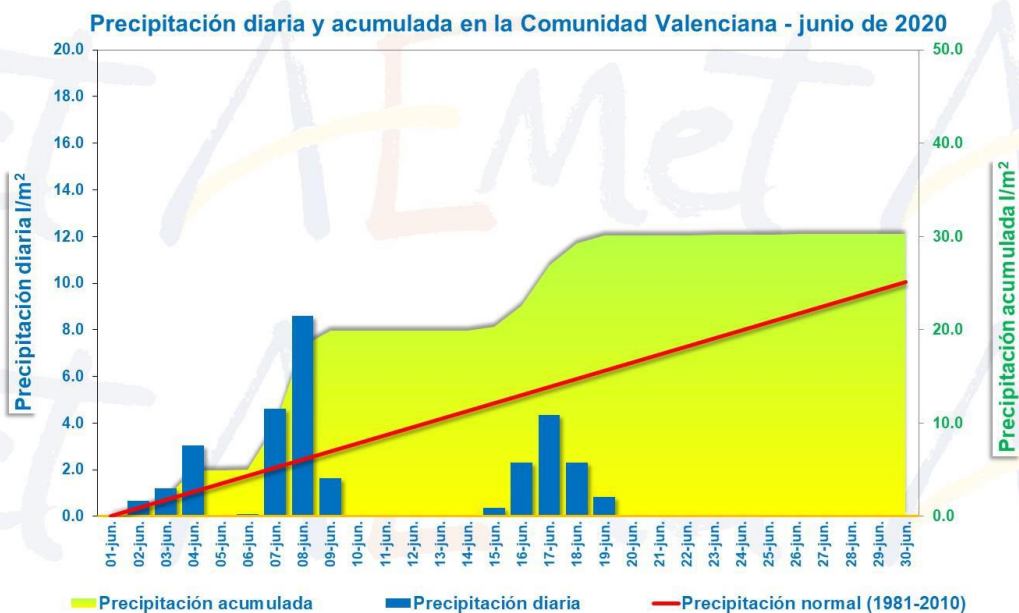

Figura 4. Precipitació diària i acumulada durant el mes de juny de 2020 a la Comunitat Valenciana.

Els dies 7 i 8 de juny va haver-hi pedregades a la Vega Baixa i el Vinalopó, a la província d'Alacant, i també en comarques centrals i del sud de Castelló

En el sud de Castelló les calamarsades es van repetir el dia 19, afectant sobretot la zona de Viver, on probablement es va produir la calamarsada més adversa del mes en la Comunitat Valenciana. En la imatge següent es representa la reflectivitat màxima detectada pel radar de València a les 17.20 (15.20 UTC) del 19 de juny. En ella es mostra l'estructura de la cèl·lula de tempesta situada sobre la zona de Viver quan les estimacions indicaven probabilitat de calamarsa gran.

S'han superat els 100 l/m² el mes de juny a l'interior nord de la província de Castelló, amb fins a 161.2 l/m² a Vilafranca i 105.7 a Castellfort. En observatoris de la muntanya d'Alacant com Gaianes o Almudaina hi ha un màxim secundari de precipitació acumulada el mes de juny, amb registres que arriben a superar els 75 l/m².

Els punts de menys precipitació acumulada s'han situat en el sud i interior d'Alacant, en el nord-est de València i en el Racó d'Ademuz, amb acumulats inferiors a 10 l/m², a Gilet, Orihuela, el Pinós, Turís, Torrevieja, Ademuz i Sagunt.

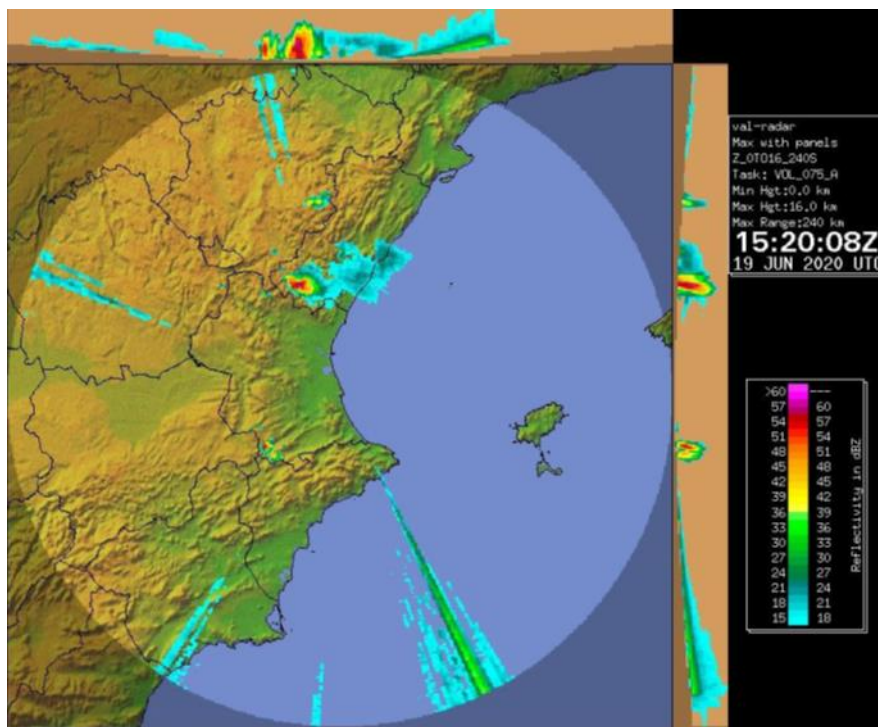
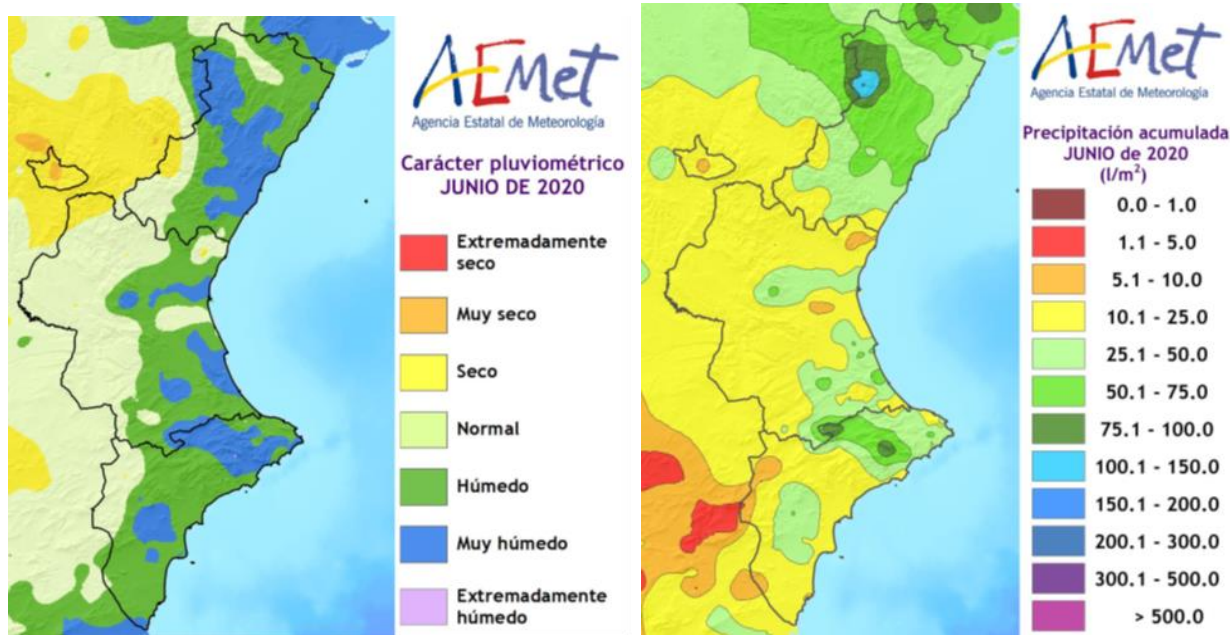

Figura 5. Reflectivitat màxima detectada pel radar de València a les 17.20 (15.20 UTC) del 19 de juny.

Figura 6. Precipitació acumulada i caràcter pluviomètric del mes de juny de 2020 a la Comunitat Valenciana.

En funció a la precipitació normal en cada punt, juny ha sigut humit en un 43% del territori, molt humit en el 20%, en un 4% sec, i en la resta, pluviomètricament normal.

Quant a incendis forestals, s'han comptabilitzat per al mes de juny un total de 15 incendis, valor per davall la mitjana (39 incendis), amb una superfície forestal afectada de 65,38 ha (valor també per davall de la mitjana mensual, que està en 5621,79 ha).

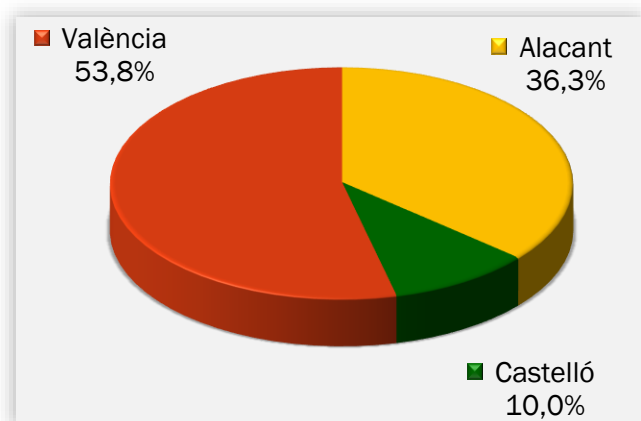
DADES ESTADÍSTIQUES

VALORS ACUMULATS

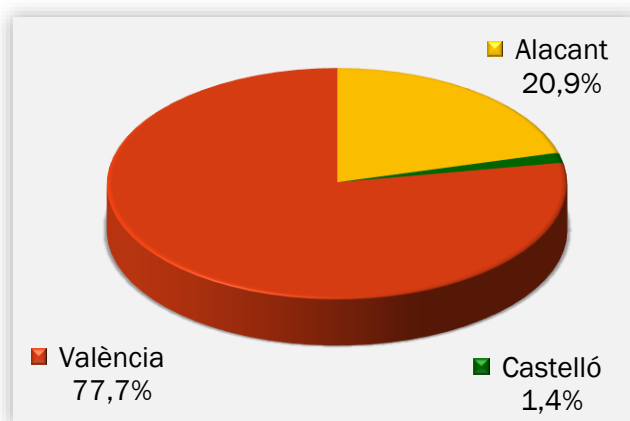
En la taula 1 i en els gràfics 1 i 2 es realitza un desglossament detallat del nombre d'incendis i la superfície afectada acumulada l'any 2020 per províncies.

Província	Nombre	Superfície afectada Ha				
		Superfície rasa			Arbrada	Total
		Canyar	Altres rases	Total rasa		
Alacant	29	0,14	9,01	9,15	4,48	13,63
Castelló	8	0,02	0,31	0,32	0,61	0,93
València	43	18,80	1,93	20,73	30,09	50,82
Total	80	18,95	11,25	30,20	35,18	65,38

Taula 1. Nombre d'incendis i superfície afectada per tipus i províncies
Acumulat des de gener de 2020

Gràfic 1. Nombre d'incendis en percentatge

Gràfic 2. Superfície afectada en percentatge

La Comunitat Valenciana porta acumulat un total de 80 incendis forestals. Distribuïts en 29 incendis a la província d'Alacant, 8 a Castelló i 43 a València. Això correspon, a un 36,6% del total dels incendis a la província d'Alacant, un 10% a la província de Castelló i el 53,8% dels incendis a la província de València. Quant a la superfície afectada pels incendis, València és la més perjudicada amb un 77,7% de la superfície, seguida d'Alacant amb el 20,9% i amb 1,4% la província de Castelló.

La superfície arbrada danyada a juny del 2020 és de 35,18 ha i la superfície rasa aconseguix les 30,20 ha, pertanyent 18,95 ha a canyar.

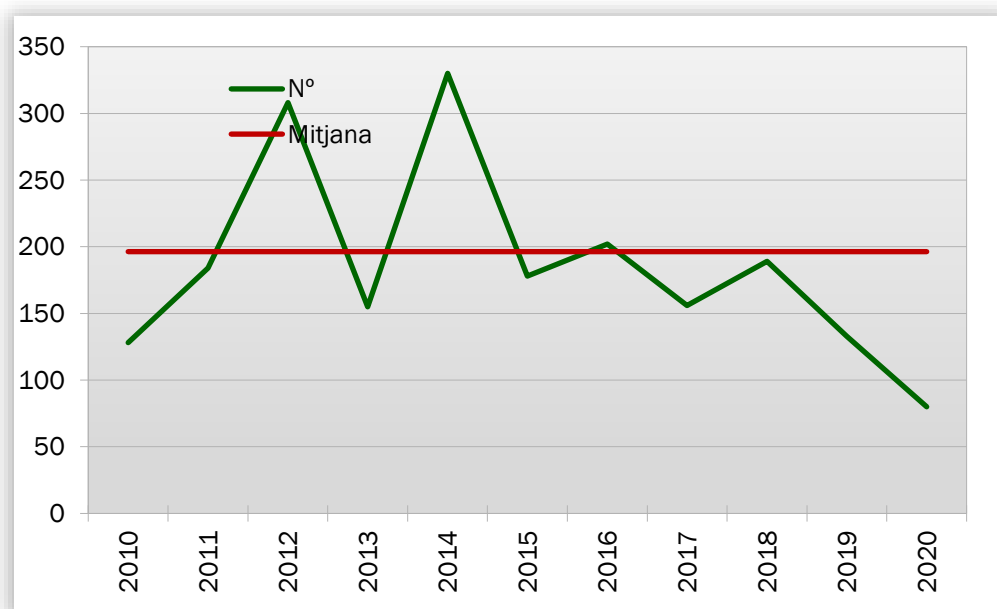
COMPARACIÓ AMB ELS VALORS MITJANS

Els valors acumulats a 30 de juny per a l'últim decenni es detallen en la Taula 2. En el que portem de 2020 s'han produït 80 incendis, valor per davall de la mitjana (196 incendis), amb una superfície afectada de 65,38 ha, que també està per davall de la mitjana (6276,28 ha).

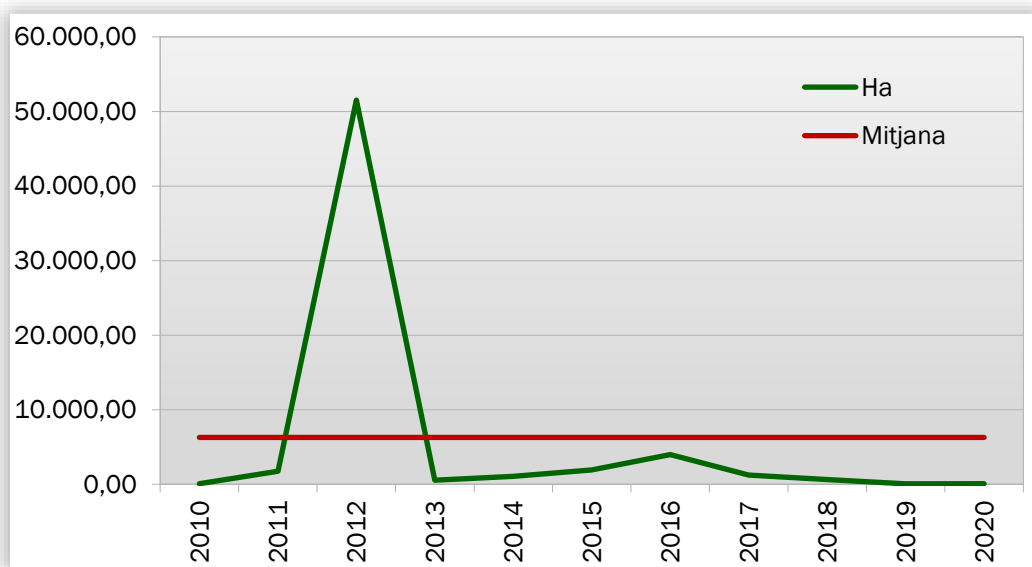
Any	Nº	Superfície
2010	128	73,28
2011	184	1.758,54
2012	308	51.521,45
2013	155	535,50
2014	330	1.055,92
2015	178	1.929,27
2016	202	3.968,71
2017	156	1.227,23
2018	189	637,11
2019	133	55,82
2020	80	65,38

Taula 2. Nombre i superfície acumulats en el mateix període analitzat

En els gràfics 3 i 4 es mostra l'evolució del nombre d'incendis i superfície afectada en el període d'estudi (juny) en l'últim decenni, en comparació amb el valor mitjà.

Gràfic 3: Evolució n° d'incendis en comparació amb el valor mitjà

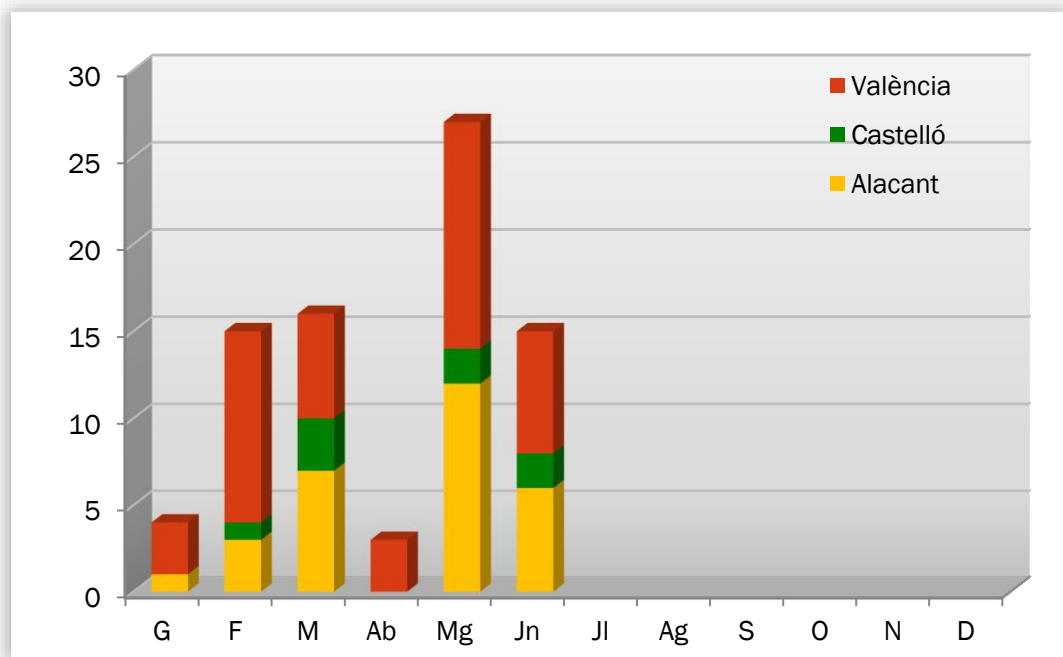
Gràfic 4: Evolució de la superfície afectada en comparació amb el valor mitjà

EVOLUCIÓ MENSUAL: NOMBRE

L'evolució mensual del nombre d'incendis es representa a través d'una taula numèrica en la qual es recullen els valors per a cada província, i el total de la Comunitat Valenciana (taula 3), juntament amb dos diferents representacions gràfiques, una de valors acumulats per províncies i una altra de comparació amb la mitjana dels últims 10 anys (gràfics 5 i 6).

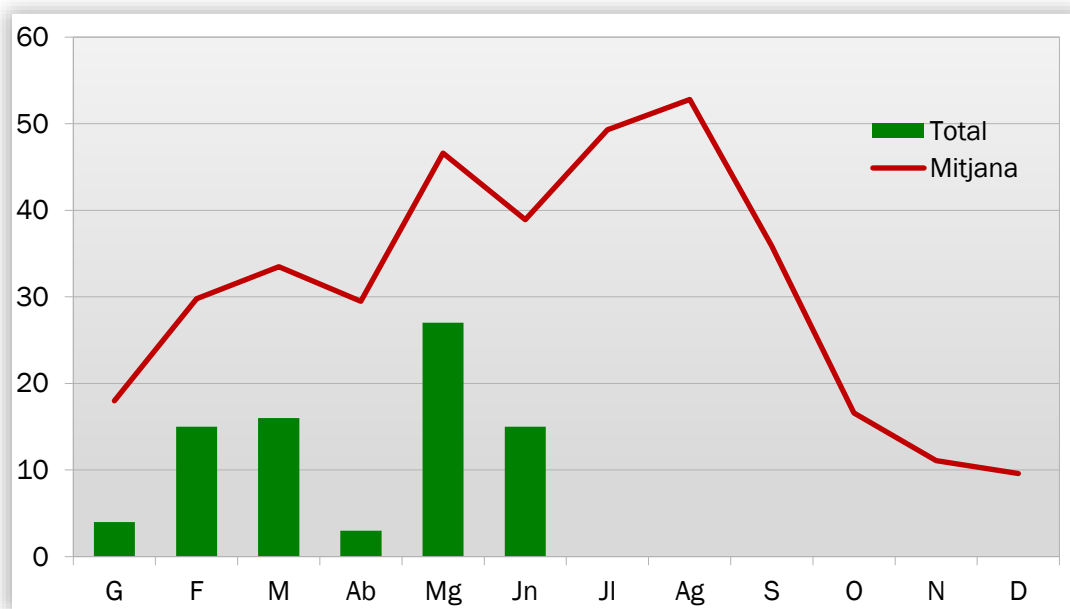
Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	1	0	3	4
Febrer	3	1	11	15
Març	7	3	6	16
Abril	0	0	3	3
Maig	12	2	13	27
Juny	6	2	7	15
Juliol	0	0	0	0
Agost	0	0	0	0
Setembre	0	0	0	0
Octubre	0	0	0	0
Novembre	0	0	0	0
Desembre	0	0	0	0
TOTAL	29	8	43	80

Taula 3. Evolució mensual del nombre d'incendis (2020)

Gràfic 5: Nombre d'incendis per mesos i províncies

Durant el mes de juny s'han registrat 6 incendis a la província d'Alacant, 2 en la de Castelló i 7 en la de València. Com ja s'ha comentat, el global està per davall dels valors mitjans.

Gràfic 6: Nombre d'incendis per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim decenni

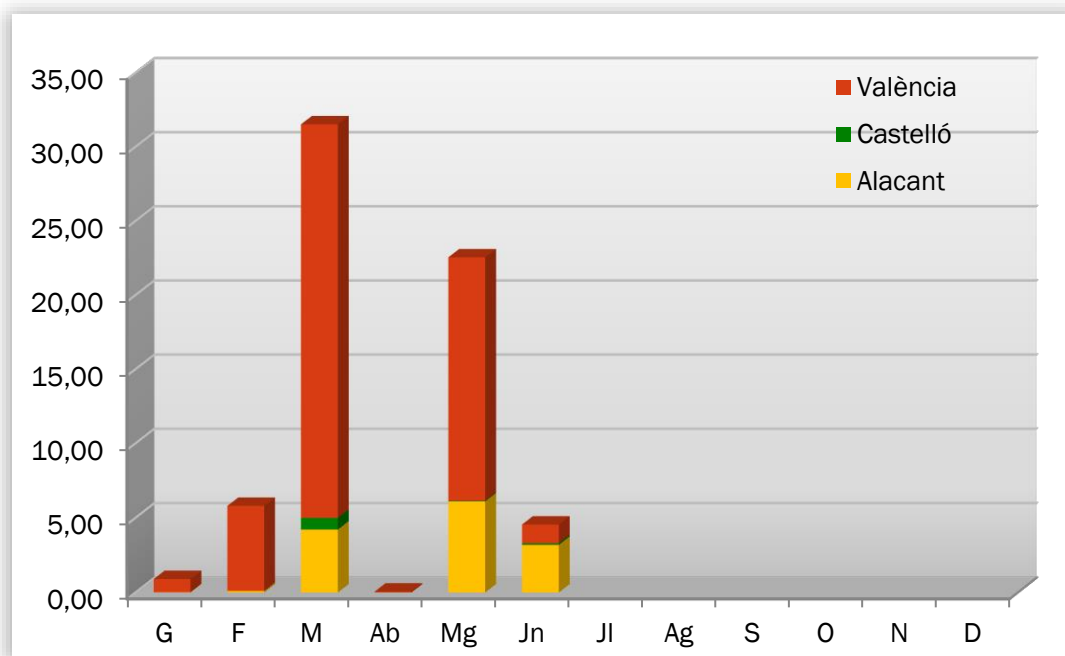

EVOLUCIÓ MENSUAL: SUPERFÍCIE AFECTADA

L'estudi de l'evolució mensual de la superfície afectada segueix una estructura similar a la ja descrita en l'apartat referit al nombre, si bé en la comparació amb els valors mitjans, donades les grans diferències de valors, s'ha utilitzat una escala logarítmica (gràfic 8).

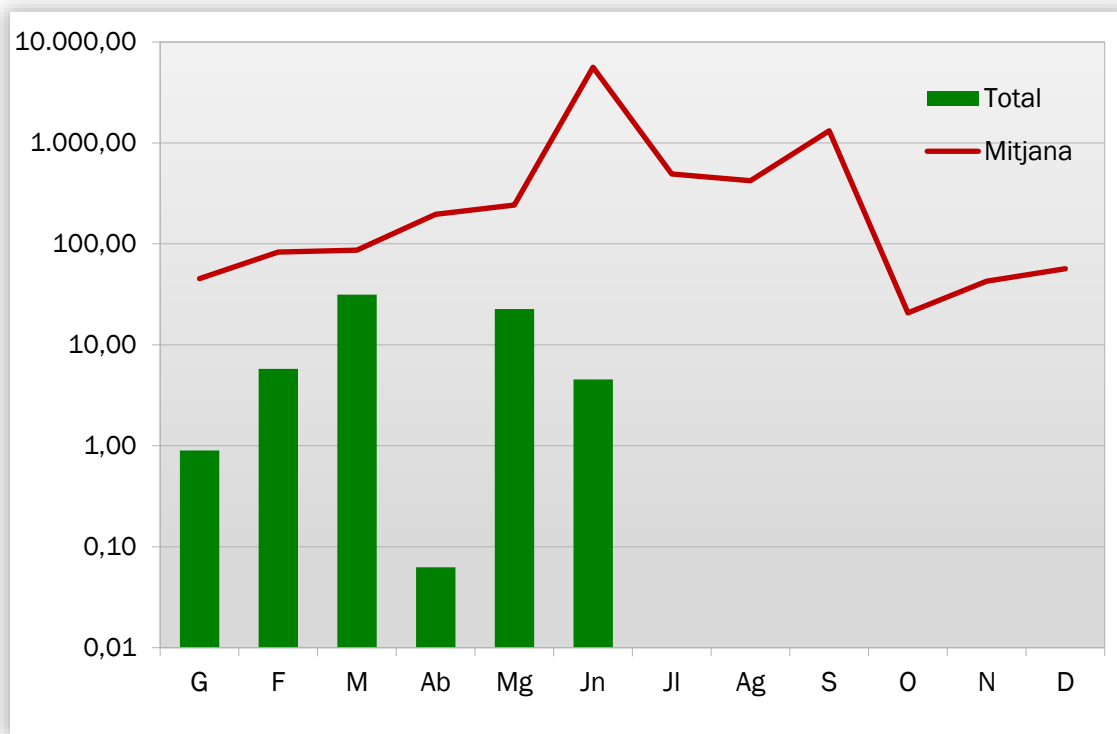
Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	0,02	0,00	0,88	0,90
Febrer	0,10	0,01	5,69	5,80
Març	4,21	0,78	26,53	31,52
Abril	0,00	0,00	0,06	0,06
Maig	6,10	0,04	16,41	22,55
Juny	3,19	0,10	1,25	4,55
Juliol	0,00	0,00	0,00	0,00
Agost	0,00	0,00	0,00	0,00
Setembre	0,00	0,00	0,00	0,00
Octubre	0,00	0,00	0,00	0,00
Novembre	0,00	0,00	0,00	0,00
Desembre	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	13,63	0,93	50,82	65,38

Taula 4: Evolució mensual de la superfície afectada (2020)

Gràfic 7: Superfície afectada per mesos i províncies

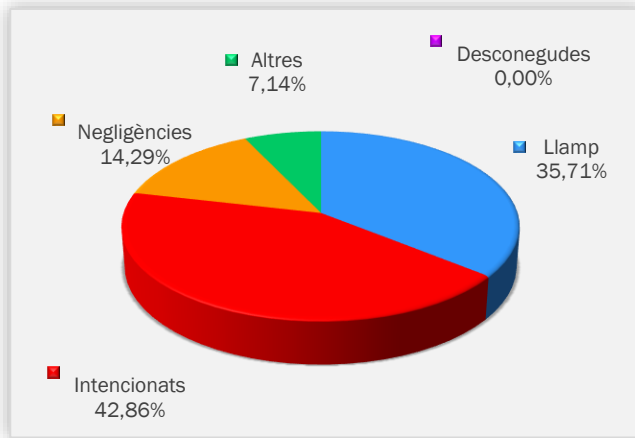
Durant el mes de juny de 2020 s'han vist afectades per incendis 3,19 ha de terreny forestal a la província d'Alacant, 0,10 en la de Castelló, i 1,25 ha en la de València. En conjunt, com ja s'ha comentat, la superfície està per davall de la mitjana de l'últim decenni (6276,28 ha).

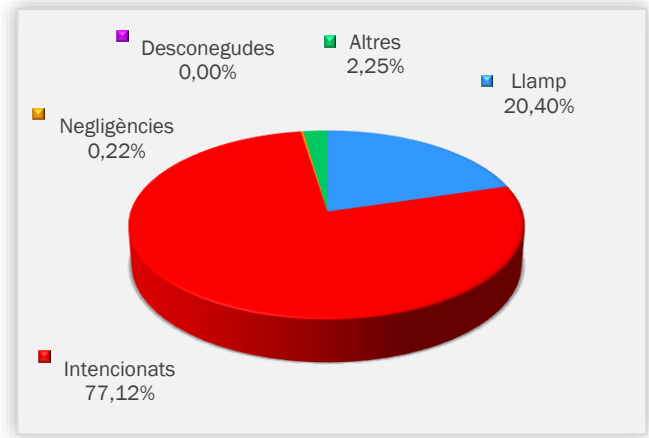
Gràfic 8: Superfície afectada per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim decenni

ANÀLISI DE LES CAUSES

L'estudi de les causes s'ha realitzat a partir dels percentatges en número i en superfície afectada, per al total de la Comunitat Valenciana el mes de juny.

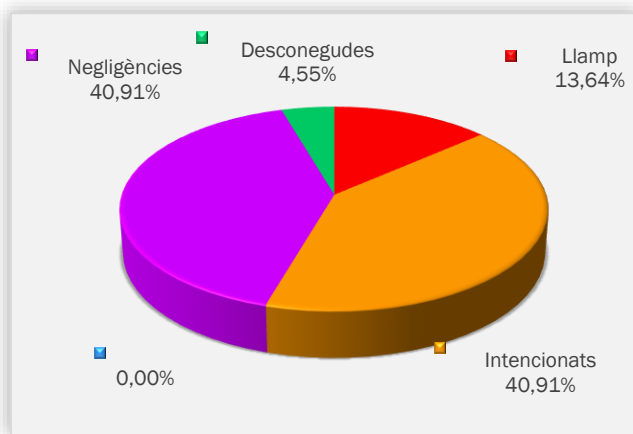

Gràfic 9: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Juny 2020

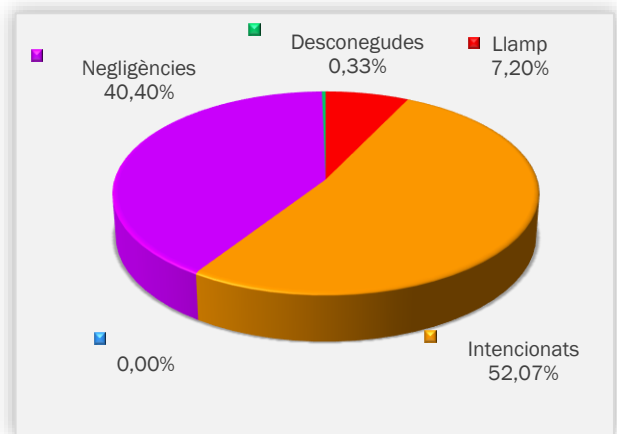

Gràfic 10: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Juny 2020

El mes de juny s'han produït, en el conjunt de la Comunitat Valenciana, 5 incendis per raig, 6 intencionats, 2 per negligències, 1 per altres causes i 1 en investigació. Destacar, que no existeix cap incendi classificat com desconegut en aquest mes. Els incendis per raig van afectar un total de 0,91 ha, els intencionats van afectar 3,43 ha, els ocorreguts per negligències, a 0,01 ha, en investigació a 0,10 ha, i els d'altres causes a 0,1 ha.

Gràfic 11: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Acumulat 2020

Gràfic 12: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Acumulat 2020

RELACIÓ COMPLETA D'INCENDIS EN EL PERÍODE

Data	Municipi	Sup (ha)	Causa	Paratge	Província
04/06/2020	San Fulgencio	0,04	1,0	Serra del Molar	Alicante/Alacant
05/06/2020	Antella	0,004	2,0	Forquetes(barranco de la fonteta de Félix)	Valencia/València
07/06/2020	Xàbia	0,002	0,0	Campo de tiro	Alicante/Alacant
14/06/2020	San Fulgencio	0,05	1,0	Casas de la máquina	Alicante/Alacant
15/06/2020	Alcoi/Alcoy	0,1	4,0	El Preventori	Alicante/Alacant
16/06/2020	Llucena	0,004	0,0	Mas de Llorens	Castellón/Castelló
18/06/2020	el Camp de Mirra	0,001	0,0	Penyetes	Alicante/Alacant
24/06/2020	Gestalgar	0,4	0,0	Corral de Gabaldón	Valencia/València
25/06/2020	Rojales	3	1,0	Torrejón San Bruno	Alicante/Alacant
25/06/2020	Beniparrell	0,07	1,0	Barranco de Picassent	Valencia/València
25/06/2020	Polinyà de Xúquer	0,1	1,0	Caseta de Calafat	Valencia/València
26/06/2020	Aras de los Olmos	0,501	0,0	Alto Pedernalas	Valencia/València
27/06/2020	Xàtiva	0,172	1,0	Torre Lloris	Valencia/València
28/06/2020	Siete Aguas	0,006	2,0	Avellán	Valencia/València
30/06/2020	Traiguera	0,1	5,0	Vigen de Traiguera	Castellón/Castelló

Codis de causes

- (0) Llamp
- (1) Intencionats
- (2) Negligències
- (3) Desconeguda
- (4) Investigació
- (5) Altres

INCENDIS

COMPORTAMENT GENERAL DELS INCENDIS AL JUNY

Les pluges esdevingudes el mes de juny (figura 6), han afectat el comportament dels incendis ocorreguts en aquest mes. Mostra d'això, l'incendi ocorregut en el terme municipal de Nàquera, encara que no va ser un foc que afectara terreny forestal, podem comprendre com es troba el combustible i, per tant, el comportament generalitzat dels incendis de juny.

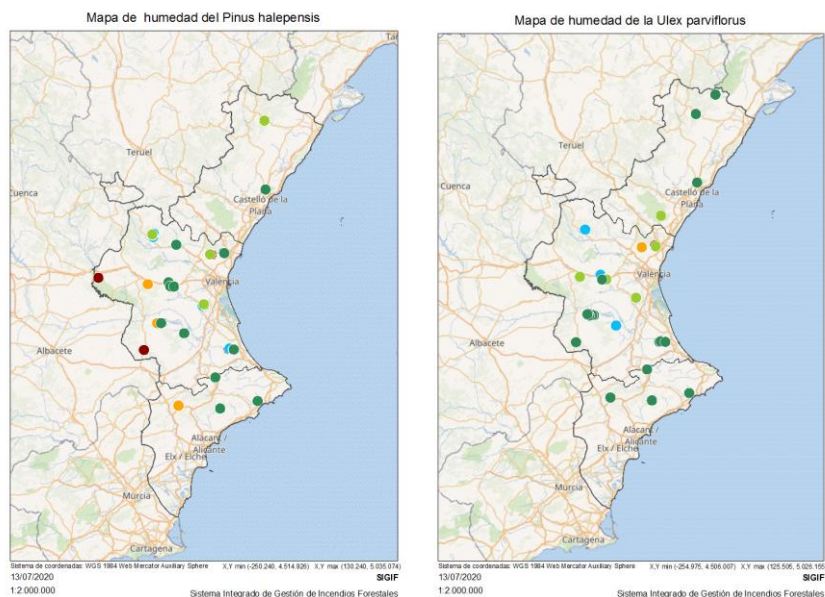

Figura 7. Incendi a Nàquera (València), Font: V-220 i observatori Alto del Pino.

La vegetació es troba en valors alts d'humitat per a l'època de l'any, excepte a l'interior de la província de València, on les precipitacions han sigut menys abundants (fins hui) i espècies com el pi blanc llancen valors extremadament secs (Figura 8). Pel que, caldrà seguir de prop l'evolució d'aquesta zona.

Per tant, els incendis que hem vist aquest mes de juny, s'han comportat amb intensitats i velocitats de propagació baixes, podent haver-hi alguns entorxejos puntuals. Sent incendis superficials, sense comportaments extrems que els deixaren fora de la capacitat d'extinció.

A tindre en compte, la proporció de combustible fi mort acumulat en les muntanyes, que una vegada disponibles, pot canviar el comportament esperat dels incendis, quant a les velocitats i intensitats de propagació i, sobretot, pot afectar el nombre d'ignicions.

● Extr. Seco   ● Muy Seco   ● Seco   ● Normal   ● Húmedo   ● Muy Húmedo

Figura 8. Distribució de la humitat del *Pinus halepensis* i *Ulex parviflorus* per al mes de juny

NOTICIES I DIVULGACIÓ

EL GERMEN DEL SERVEI DE VIGILÀNCIA PREVENTIVA

Portem diversos “Espurna” comentant i comptant dues efemèrides, els 25 anys de la creació del Grup Operatiu d'Investigació de Causes d'Incendis Forestals, i del Servei de Vigilància Preventiva. Han sigut diversos els punts de vista i informació que s'ha oferit sobre totes dues celebracions, però és just que es recorde a aquells que al principi van començar a posar en funcionament el servei de vigilància preventiva.

En “Espurnas” anteriors, hem comptat quines van ser les causes que van motivar la posada en marxa del servei. Aquesta idea, que sorgeix l'any 1994 com a reacció als successius anys catastròfics d'incendis forestals que aconseguen la seua màxima virulència aqueix any, dona que pensar als responsables de la prevenció i extinció d'incendis en aqueix moment que, si es continuava fent el mateix, s'obtidrien els mateixos resultats, és a dir catàstrofe rere catàstrofe.

Aqueixa aposta de canvi, encapçalada pel llavors nou cap del Servei d'Incendis recentment creat, **Luis Velasco**, va suposar un esforç, que, al marge de l'econòmic, de la dificultat d'imaginar-lo i posar-lo en funcionament, xoca amb reticències dins de la pròpia administració. El germen d'aquesta realitat que és hui el “Servei de vigilància”, tan sols era una idea al cap el seu responsable. Com és lògic pensar, aquest treball no el va fer només, en aqueixa primera posada en marxa es comptava amb altres tècnics de l'administració que amb professionalitat, il·lusió i treball, van sumar els seus esforços a aquesta obstinació innovadora en aquells dies, ens referim a **Alberto Solana**, **José Manuel Rodríguez**,

José Antonio Rueda, Ana Tomás Ferrer i José Antonio Bueso de manera més específica i amb la col·laboració de la resta del planter tècnic de l'administració forestal.

Tampoc hauria sigut possible aquesta lluita en prevenció d'incendis, sense aprofundir a saber per què estàvem en aqueixa situació, eines legislatives eficaces per a corregir-la i planificació. I per a aquesta comesa es va impulsar el coneixement estadístic i la investigació de causes on **Jorge Suarez i Francisco Tejedor**, van jugar un paper decisiu. Agafant d'aqueixa manera un impuls que permet desenvolupar obligacions imposades per la normativa vigent i planificació a més llarg termini.

Aqueixos començaments gens fàcils, amb recels i reticències, suposava un treball ingent, esforç de contractació de personal, de mitjans per a fer el seu treball, de normes de funcionament de planificació, i tot això, pensat des de les capitals de província, donant-se en poc temps compta que l'administració necessitava personal tècnic en el territori que unira i coordinara els interessos de l'administració amb els recursos existents en el territori, és a dir agents mediambientals i recursos de vigilància, a tal fi la Generalitat crea les “oficines comarcals” i es doten amb escassos mitjans i un enginyer tècnic forestal, un total de 9 tècnics repartits per tota la Comunitat, aqueixos primers tècnics, **Fernando Fernández, Gloria Romero, Bernardo Gracia, Mario Romero, Carmen Saiz, Salvador Alcaráz, Susana Modelo, Cesar Lacarta i Luis Alonso**, van suposar un impuls en el desenvolupament de la coordinació, la planificació de “les rutes” en coordinació amb els agents, relacions amb els ajuntaments, impuls dels plans locals de cremes, i un llarg etcètera d'aportacions vitals.

Resultava impossible posar en marxa un servei així, sense el perfecte coneixement del territori i aquesta aportació va vindre de la mà del col·lectiu d'agents mediambientals, i en representació de tots ells, els caps de comarca actius a principis de 1995 **Vicente Tortajada, Ignacio Flores, Miguel Pérez, Francisco de la Hoz, Vicente Reyes, Francisco de Llago, Antonio Serra**.

Però també és just nomenar a aquelles altres persones que van liderar l'assistència de l'encàrrec de compondre i dirigir l'equip perquè, com diríem en l'argot, “estigueren tots els recursos operatius”, ens referim entre altres a **Rafael Calvo i Pedro Notario**, aquest últim el gran impulsor d'una part d'aquest pla, que a més de dissenyar un servei operatiu havia d'integrar a un gran nombre de “Objectors de consciència” que volien fer la “Prestació Social Substitutòria” al servei de les nostres muntanyes, origen del que hui coneixem com a voluntariat forestal, al qual es continuen adherint nombroses persones tots els anys.

Són molts els que van aportar inicialment i molts els que han anat succeint als que van iniciar aquest projecte, a tots vosaltres, moltes **gràcies des del Servei de Vigilància Preventiva, sense la vostra aportació no seria hui una realitat.**